Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Чи вже розбито каземати
в царській твердині віковій?
Загомоніли раз гармати –
чи се вже йде останній бій?
Леся УКРАЇНКА

№ 11 (322)
17 березня 2011 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Гол. редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст та достовірність інформації у рекламі відповідальність несе рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідальність несе автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ЗАЯВА

ЗАХИСТІМО МОВУ ВІД УКРАЇНОФОБІВ

Учасники круглого столу з «Обговорення концепцій мовної та літературної освіти в Україні», проведеного у Львові, звернулися з відкритим листом до Голови ВР України і народних депутатів стосовно «антиконституційної, непрофесійної та україномобської» позиції Міносвіти у сфері мовної та літературної освіти.

Інтеліґенція занепокоєна антиконституційною, непрофесійною та україномобською позицією Міністерства освіти і науки, молоді та спорту на чолі з міністром Табачником стосовно концепцій мовної та літературної освіти в загальноосвітніх школах, фальсифікаціями, допущеними в процесі обговорення і затвердження цих концепцій, і діями, які скеровані на звуження сфери функціонування української мови як державної та штучне приниження вартісності української літератури і її геніїв.

Нині відбувається відверте й цинічне нищення національної освіти на всіх рівнях, що проявляється насамперед у демонстративному вилученні української гуманітарної складової з навчального процесу. На практиці це означає, зокрема, пропорційне скорочення годин на вивчення української літератури в одинадцятирічній школі, трансформацію шкільного курсу зарубіжної літератури в курс російської літератури з метою переорієнтувати українських школярів з національних на «слов'янські», тобто російські, духовні цінності й моделі поведінки.

Фахівці – викладачі профільних вищих шкіл, викладачі-методисти, вчителі-практики, дослідники літератури, редактори фахових видань, вважають затверджену наказом міністра освіти і науки, молоді та спорту за № 58 Концепцію антиконституційною, антиукраїнською і такою, що не відповідає світовим стандартам гуманітарної освіти. Вони вимагають провести парламентські слухання щодо розробки нових Концепцій мовної та літературної освіти, які б звільнили український освітній простір від нав'язуваної йому неоколоніальної ідеології «русского мира». А також – відставки міністра МОНМС Табачника у зв'язку з глибоко антиукраїнською сутністю його світогляду, переконань і дій, що суперечить перебуванню на такій відповідальній посаді в незалежній державі – Україні.

ПРЯМА МОВА

«...СКЛАДАЄТЬСЯ ВРАЖЕННЯ, ЩО УРЯДУЄ В УКРАЇНІ НЕ УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА ВЛАДА, А МОСКОВСЬКА «ЗОНДЕРКОМАНДА», ЯКА МАЄ ЗАВДАННЯ ПОХОРОНИТИ УКРАЇНУ ЯК НЕЗАЛЕЖНУ ДЕРЖАВУ, ПОЗБУТИСЯ ТАКОЇ РЕАЛІЇ І ПОНЯТТЯ ЯК УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД З УСІМА ЙОГО НАЦІОНАЛЬНИМИ ОЗНАКАМИ Й КУЛЬТУРНИМИ ТРАДИЦІЯМИ...»

Євген ДУДАР

ЖИТТЯ «ПРОСВІТИ»

КЕРМО У НАДІЙНИХ РУКАХ

Відбулася звітно-виборна конференція Болехівського МО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка. У ній взяв участь і виступив голова ОО ВУТ «Просвіта» Степан Волковецький. Обрано новий склад Правління, до якого увійшли авторитетні й поважні люди. Серед них – священики на чолі з о.-деканом Павликом, директори шкіл і Прикарпатського лісогосподарського коледжу, відомі громадські активісти.

Головою міського об'єднання обрали Богдана Мельника – начальника управління освіти Болехова. Цим продовжена добра традиція просвітянства – батько пана Богдана свого часу був засновником багатьох просвітянських осередків.

КОНТАКТИ

ЗБЕРЕГТИ СПАДЩИНУ

У Більшівцях Орден братів-францисканців, Молодіжний центр з питань миру і примирення (Більшівці) та Національний заповідник «Давній Галич» провели V Міжнародну конференцію «Збереження культурної спадщини Західної України». Проблематика програми була вельми цікавою для науковців двох держав – України та Польщі. Польські й українські реставратори, історики і навіть державні діячі провели фахову розмову на тему відбудови та реставрації костелу кармелітів і монастиря у Більшівцях, а також збереження інших пам'яток архітектури та культури двох сусідніх народів.

Н. К.

ЖИТТЯ РАД

ДОРОЖНЯ КАРТА НАШОГО ПОСТУПУ

Керівники облради обговорили з головами районних та міських рад Програму соціально-економічного розвитку області на 2011 рік

Відбулося засідання Консультативної ради з питань місцевого самоврядування при голові обласної ради. Члени Консультативної ради – голови районних та міських (міст обласного значення) рад Івано-Франківської області – обговорили Програму соціально-економічного та культурного розвитку області на 2011 рік.

«Ми зібрали голів районних та міських рад, щоб поінформувати їх про ті програми і рішення, які будуть виноситися на розгляд чергової сесії обласної ради. Очевидно, що найважливішим для них є питання про програму соціально-економічного та культурного розвитку області на 2011 рік. На засіданні наших депутатських комісій звучав ряд зауважень до цієї програми, яку підготувала обласна державна адміністрація. Найважливіше – програма без цифрового супроводу і в ній нема пооб'єктного розподілу коштів. Вочевидь, нам доведеться приймати її з заувагою і зобов'язати облдержадміністрацію надати додатково всі розрахунки і розподіл коштів», – повідомив членам Консультативної ради голова Івано-Франківської обласної ради Олександр Сич.

Голів районних та міських рад також ознайомили з проектами інших програм та рішень, які виносяться на розгляд сесії облради. Зокрема, реґіональною цільовою Програмою розвитку туризму в області на 2011–2015 роки та Програмою реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2011–2015 роки, програмами щодо підтримки сільськогосподарських кооперативів, паспортизації і реставрації пам'яток містобудування та архітектури, відзначення в області 20-ої річниці незалежності України.

АДМІНРЕФОРМА ЗА ЗАКОНОМ

В Яремчі відбулося засідання Консультативної ради з питань місцевого самоврядування під головуванням Голови Верховної Ради України

Учасники розглянули питання про законодавче забезпечення адміністративно-територіальної реформи в Україні, а також про стан і перспективи розвитку туризму в Івано-Франківській області.

«Ініціатором того, що це засідання відбулося саме на території Івано-Франківської області була Івано-Франківська обласна рада. Робили ми це для того, щоб голови обласних рад, які на 50 відсотків змінилися, та інші члени Консультативної ради приїхали в Івано-Франківську область і на власні очі побачили ті можливості, які має наша область, та налагодили з нами співпрацю», – повідомив на прес-конференції голова Івано-Франківської обласної ради Олександр Сич.

Учасники засідання констатували, що рішення щодо нової моделі функціонування місцевого самоврядування треба ухвалювати на державному рівні, а в основу організації влади на місцях необхідно покласти Європейську хартію місцевого самоврядування.

«Органи місцевого самоврядування зацікавлені в тому, щоб було їх логічне завершення – виконавчі комітети. Інакше, ухвалюючи рішення і не маючи впливу на їх виконання, органи місцевого самоврядування не є самодостатніми і повноцінними. Виконавча гілка влади пропонує своє бачення вирішення цього питання – щоб весь вплив і повноваження були сконцентровані у виконавчої влади. Підходи є протилежними і сказати, на користь якого підходу вирішиться ця проблема, зараз не видається можливим», – сказав О. Сич.

Міністр юстиції Олександр Лавринович, який також взяв участь в обговоренні цього питання, зазначив, що поки немає чітко визначеної концепції реформи, яка б отримала схвалення від вищого керівництва держави.

ПЕРШІ КРОКИ

Про перші 100 днів діяльності обласної ради нещодавно на прес-конференції говорили голова обласної ради Олександр Сич, перший заступник голови Василь Гладій, заступник голови Остап Дзеса і голова постійної комісії з питань бюджету, фінансів, податків та інвестицій Володимир Шкварилюк.

«Нам вдалося за цей короткий час визначитися з пріоритетами, над якими вже працює обласна рада, започаткувати низку новацій, спрямованих на посилення ролі органів місцевого самоврядування всіх рівнів, без чого, на моє переконання, не можна говорити про демократію взагалі», – сказав Олександр Сич.

Ухвалена Програма розвитку місцевого самоврядування, згідно якої розпочався конкурс проектів з розвитку місцевого самоврядування, на який виділено мільйон гривень.

Особливий наголос робиться на депутатських прийомах, депутатів закріпили за територіально-адміністративними одиницями області. При голові ради вперше створена Консультативна рада, на якій попередньо розглядають матеріали щодо формування обласного бюджету і його уточнення, пооб'єктного розподілу коштів, ухвалення різних програм тощо. Запроваджені поїздки керівництва ради в райони, а також громадські слухання на розширених засіданнях постійних комісій ради.

У політичній складовій роботи рада активно реаґує на всі політичні події. О. Сич повідомив, що найближчим часом буде створена тимчасова депутатська комісія, яка реаґуватиме на порушення прав людини й передаватиме зібрані матеріали правоохоронним органам для відповідного реаґування.

В. Гладій, О. Дзеса та В. Шкварилюк зупинилися на інших проблемах, над розв'язанням яких працює керівництво обласної ради.

НОВИНИ: КОРОТКО

ЛАУРЕАТІВ ВИЗНАЧИЛИ

Відбулися засідання комісій з присудження

Першим проведене засідання комісії з премії імені Віталія Смоляка в галузі театрального мистецтва.

За її рішенням премію імені Віталія Смоляка присудили творчому колективу вистави Івано-Франківського академічного обласного театру ляльок ім. Марійки Підгірянки «Егле – королева вужів» та артистці Івано-Франківського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. І. Франка Галині Баранкевич за роль Марусі Чурай у однойменній виставі.

Другою засідала комісія з призначення щорічної премії в галузі образотворчого і народного мистецтва, архітектури і дизайну ім. Я. Лукавецького.

Переможцями за підсумками голосування стали

у номінації «Архітектура і дизайн»:

1) авторський колектив: архітектор Роман Глушкевич, автор ідеї – Василь Луцак;

2) художник Василь Люлька;

у номінації «Образотворче і народне мистецтво»:

1) скульптор Володимир Довбенюк;

2) вишивальниця, ткаля, Євгенія Ґеник.

ПРИЗНАЧИЛИ СТИПЕНДІЇ

Під головуванням заступника голови обласної державної адміністрації Р. Іваницького відбулося засідання комісії з призначення стипендії голови обласної державної адміністрації та голови обласної ради. Щомісячні стипендії в розмірі 346 (триста сорок шість) гривень кожна в галузі культури і мистецтв на 2011 рік призначили:

1) від обласної організації Національної спілки письменників України – Дмитрові Арсеничу, Геннадієві Бурнашову, Надії Дичці, Несторові Чиру;

2) від обласної організації Національної спілки художників України – Ганні Вінтоняк, Федорові Майку, Парасці Хомі;

3) від обласного осередку Українського товариства охорони пам'яток історії та культури – Володимирові Любінцю;

4) від обласного осередку Національної спілки майстрів народного мистецтва України – Ганні Пархуць;

5) за поданням управління культури виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради – Богданові Юрківу;

6) за поданням управління культури виконавчого комітету Коломийської міської ради – Дарії Демків,

7) за поданням Коломийського академічного обласного українського драматичного театру ім. І. Озаркевича – Михайлові Жолобайлу.

«ЕНЕРГІЯ ЖИТТЯ»

Івано-Франківський краєзнавчий музей запрошує відвідати персональну виставку заслуженого лікаря України, нейрохірурга обласної клінічної лікарні Юліана Худецького. Фотовиставка організована за підтримки управління культури облдержадміністрації.

На виставці представлено більше ста робіт автора. Його роботи доволі емоційно відображають красу довкілля, передають загадковий внутрішній світ природи, а художній рівень фотомайстерності визначається, передусім, обдарованістю і творчою індивідуальністю. У світлинах легко простежується, що автор, перш ніж зробити знімок, намагається відчути і збагнути природу, порозумітися з нею.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ **"ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ"!** Передплатний індекс **91083**

НОВИНИ: КОРОТКО

Як ми їхали в Канаду

З метою вивчення історичного минулого краю, участі в зустрічному українсько-канадському бізнес-форумі та з нагоди 120-річчя початку трудової еміґрації жителів с. Небилів у Канаду в Рожнятові затвердили організаційний комітет. Передбачили проведення урочистих заходів у селі Небилів з нагоди 120-ої річниці еміґрації жителів села в Канаду за участю делеґації ділових кіл Канади, газифікацію та освітлення вулиці Т. Шевченка у Небилові, реконструкцію автобусної зупинки, пам'ятника «Першим еміґрантам», сільської ради, капітальний ремонт центральних доріг та інше.

Світ східних галлів

В обласній універсальній науковій бібліотеці ім. І. Франка відбулася презентація книги Теодозія Короля «Світ східних галлів». Це книга про розселення, господарську діяльність та вірування східних кельтів, яких римляни називали галлами. Вони майже тисячу років заселяли простори від верхів'я Одри до середнього Подністров'я і Придунав'я, а їхні міста стояли навіть на берегах Дону та Волги.

Книга є результатом 45-річної праці Теодозія Короля, який переконує читача, що назви міст, сіл, урочищ та річок зеленого гористого краю, де він народився, аж ніяк не походять з української мови. Тут навіть імена й прізвища відрізняються від імен і прізвищ східноукраїнських. Відповідно і мова галичан не є діалектом якоїсь мови, а є самодостатньою і багатою.

Але найкраще прочитати цю цікаву книгу.

А. Ч.

Взаємини з ЄС

У Городенківському районі створили Товариство культурних взаємин Україна – країни ЄС (Чехія, Польща, Австрія) імені Івана Борковського.

Товариство створене з метою налагодження культурних взаємин з країнами ЄС, залучення інвестицій в економіку району. Його члени братимуть участь у підготовці ґрантів Вишеградського фонду країн Вишеградської четвірки – Чехії, Польщі, Австрії і Словаччини.

Значна роль відводитиметься налагодженню міжкультурного діалогу, науковій співпраці, пропаґанді української культури.

Очолив товариство доктор хімічних наук, професор Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника І. Миронюк.

Побратим Івано-Франківська – Арлінґтон

Івано-Франківськ став побратимом американського міста Арлінґтон. Угоду про це підписали міський голова Віктор Анушкевичус та член правління Асоціації міст-побратимів Івано-Франківська Віктор Вінтоняк, від Арлінґтона – Крістофер Ціммерман, Голова ради директорів Арлінґтона та Карл Ван Невкірк, президент Асоціації міст-побратимів Арлінґтона.

З боку Івано-Франківська співпрацю з Арлінґтоном започаткувала ще 2008 року місцева Благодійна культурологічна фундація «Цинамоновий хрущ».

Передбачається, що делеґація від Arlington Sister City Association перебуватиме в Івано-Франківську в травні під час святкування Дня міста, а в червні-липні до Івано-Франківська прибуде група студентів з Арлінґтона.

А вже на осінь планується поїздка в Арлінґтон групи учнів та студентів з Івано-Франківська, які зможуть пожити в американських сім'ях та удосконалити свої знання англійської мови.

ТАК ДУМАЮ

СПРАВА НЕ В ПАХОЛКАХ

Цьогорічний переможець вищої творчої нагороди в Україні Василь Шкляр надумав виявити своє презирство до політики України в гуманітарній сфері, особливо в галузі освіти. Він написав президентові Януковичу: «Засвідчую Вам свою повагу і прошу Вас врахувати в Указі з нагоди нагородження лауреатів Шевченківської премії моє прохання про перенесення нагородження мене Шевченківською премією на той час, коли при владі в Україні не буде українофоба Дмитра Табачника.

Моя позиція, пане Президент, ніяк не стосується Вас особисто, але поки при владі є Дмитро Табачник, я не зможу прийняти премію».

Цей благородний жест був не за адресою. Бо чи варто так облагороджувати Януковича? Звичайно, міністр Табачник не заслуговує нічого, крім презирства. Але він служить у задоволення Президента Януковича. Не було би Януковича – не було би Табачника.

Останнім часом Захід почав прокидатися від кошмару Януковича. Хоч він його підкупив передачею Україною збройного урану. Як би не було, але Захід підтримав Януковича перед виборами в другий тур і визнав правомірність його обрання. Янукович, зрозумівши переваги визнання Заходом, швидко перейшов до узурпації влади, мало піклуючись про демократію та права людини. І раптом виявилося, що другий Лукашенко ховається на буфері Європи і Росії, і на цей раз буфер має набагато більше значення.

А тим часом міністр закордонних справ України не забарився спростувати будь-які звинувачення, висунуті Заходом проти адміністрації Януковича. Брехня рідко була проблемою для радянської дипломатії, і Грищенко був талановитим учнем. В останньому спростуванні до редакції «Вол Стріт Джорнал», у статті «Розчавлений помаранч», міністр закордонних справ цілком відверто пише: «Від моменту приходу до влади близько року тому адміністрація Януковича невпинно працювала над демократичними амбіціями України, поліпшенням виборчого процесу, розширенням верховенства закону й початком широкомасштабної програми соціально-економічних реформ».

Та чи це правда? Арешти опозиції, обмеження свободи преси, перетворення виборчої системи України в однопартійну на місцевих виборах в жовтні 2010, утворення судової системи, яка, на думку кожного обізнаного, є глибоко порочною, що робить судову владу просто реалізатором його політики – всі ці явища – це лише квіточки року правління Януковича. На підтвердженні «соціально-економічних реформ» міністр закордонних справ представляє свою власну статистику, більшість даних якої годі перевірити:

«Вперше в історії України впливові громадські діячі – з опозиції, а також Уряду – дійсно піддаються розслідуванням за вчинення корупції. Є більше 360 поточних кримінальних справ за звинуваченням у корупції проти представників нинішньої влади, 166 – на високому рівні. Бюрократія скорочується на 30–50 відсотків. До 90 відсотків державних ліцензій на різні види підприємницької діяльності були зняті. Мости й дороги будуються. Нові станції метро зараз відкриті. ВВП виріс на 4,5 відсотка, з однаково хорошими перспективами на 2011 рік».

Але, як кажуть, на городі бузина а в Києві – дядько. До чого тут мости і станції метро (до корупції себто). А ось де ті 360 кримінальних справ проти чинних чиновників? Поки що бачимо лише переслідування представників опозиції. Скорочення бюрократії, якщо бути точними, відбулося тільки за рахунок гуманітарної сфери, тобто Інституту національної пам'яті та інших установ, які сприяли створенню власне української України.

Показник ВВП, може, і точний. У будь-якому випадку, в основному через глобальну економічну кризу, ВВП України впав на 12 відсотків у 2009 році, а експорт сталі впав на 16 відсотків. Тому єдиний можливий напрямок був тільки вгору. Світова економіка покращилася, що дозволило Україні збільшити експорт сталі в 2010 році на 12 відсотків і, таким чином, зростання ВВП на скромних 4,5 відсотка. Однак, нинішнє ВВП в Україні далеко не те, що було в 2008 році. Зріст ВВП в 2010 у жодному випадку не можна завдячувати ні Януковичу, ні Грищенку.

Пан Грищенко не наводить жодних доказів демократії або просування прав людини. І це складно, коли весь світ став свідком величезної реґресії України в цій сфері лише за рік.

Використовуючи логіку пана Шкляра, я можу уявити, що проблеми з поточною ситуацією в Україні є внаслідок перфідності її міністра закордонних справ Грищенка. Звичайно, Грищенко – фігура одіозна, як і Табачник. Але він служить у задоволення Віктора Януковича. Коли не буде Януковича – не буде Грищенка. Врешті-решт, були б у Януковича дійсно наміри у боротьбі з корупцією і злочинністю, він би почав з себе. Спроба вкрасти три мільйони голосів на президентських виборах 2004 року була б лише першим кілком у звинувачувальному вироку, який обіцяє бути дуже тривалим.

А. С.

ПРОБЛЕМИ І РІШЕННЯ

АБИ КРАЇНА БУЛА БАГАТА...

Давно не знаходжу відповіді на одне запитання. Чому країни, в яких немає природних ресурсів, які розташовані в поганих кліматичних умовах, без родючої землі, живуть заможно? У них – високий рівень життя, хороші дороги, впевненість у завтрашньому дні. Місцеві бюджети їхні наповнені.

В нас усе навпаки. І землі хороші, і сонечко світить, і люди мудрі, а скарбниця порожня, дороги латаємо щовесни, в лікарнях хворі купляють бинт, йод, спирт, шприци, не кажу вже про медикаменти. Образливо якось. І виправдання цього знаходиться одне – немає грошей. А якщо є, то їх все одно не вистачає. Гадаю, не вистачить, скільки б їх не було.

Колись мені розповідали таку бувальщину. Ще за часів Австрійської імперії почали будувати дорогу від Івано-Франківська (Станіславова) до Лисця. Бруковану. Завезли матеріали, найняли робітників із навколишніх сіл і почалось будівництво. Стежив за цим один інженер. По закінченні будівництва найкращих робітників вирішили преміювати. Оскільки по закінченні робіт залишилися матеріали (бруківка, пісок, цемент), тож інженер поділив їх між найкращими працівниками.

Сьогодні у нас усе навпаки. Перед початком будівництва ділять між собою матеріали, а з того, що залишилось, – будують. Тому дорога до Лисця прослужила 70 чи 80 років, поки її «мудреці» не залатали в асфальт (а наші дороги латають щорічно).

Тепер про місцевий бюджет. Якщо бути жебраком і просити милостиню у влади, то все життя будеш жебраком. Бо, як виділити земельну ділянку підприємцю під забудову і в кишеню покласти сто тисяч доларів, тут розум є, а в кишеню громади не вміємо. Може, не хочемо?

У Німеччині я ознайомився з одним із джерел їхньої казни. Місто обласного значення. Згідно генерального плану розвитку чітко визначені всі нові забудови, перебудови (реконструкції), індивідуальне будівництво. Як за площею і розташуванням (до однієї десятої кв. метра), так і за висотою. Площі, які забудовуються згідно плану на найближчий період, облаштовуються під'їзними шляхами, всіма комунікаціями (світло, газ, вода, каналізація, кабельне телебачення і т. д.). Всі під'їзди до ділянок асфальтовані, ділянки огороджені простою сіткою, але вже сусід з сусідом міряти межу не будуть, зайвого метра площі не відтягаєш так, як з нашим характером. Потім ці ділянки виставляються на аукціон. І, хочу сказати, дохід до місцевого бюджету солідний. Для прикладу, мій знайомий німець купив дві ділянки за межами міста, але розташовані в красивому місці, недалеко – ліс, озера. За ділянку площею 0,16 га (в основному там така норма) він заплатив 35 тис. марок (це було у 1996 р., а це були гроші не малі).

Чому б нашій владі не задуматися над цим? Який був би порядок. Хто живе в мікрорайоні Пасічна, ще довго блудить між новобудовами після того, як поселився. Будинки з табличками вулиць Хіміків і Тролейбусної чергуються, як на шахівниці. А чого лише не набудовано. Серед приватного сектора якийсь умілець з дозволу нашої «геніальної» архітектури спорудив собі десятиповерховий пам'ятник. Зрештою, по всьому місту такі чудеса.

Виникла проблема і з транспортом (у зв'язку з різким збільшенням його кількості). І тут вона вирішується (також досвід Заходу) і навіть заробити можна. Чому чиновник, який їде на роботу, хоче під'їхати аж до дверей кабінету? Окреслити Івано-Франківськ кільцем (умовним). Жителям міста, службовим машинам видати перепустки. Для гостей міста в'їзд – 50 грн., а як хтось не хоче платити, будь ласка, машину на стоянку, сам сідаєш у тролейбус чи мікроавтобус... Клопітно? Так, але до цього ми все одно дійдемо.

Чому в лікарнях у кожному відділі не зробити платну палату чи дві? Людина прийшла, заплатила офіційно в касу бухгалтерії суму і знає, що її більше ніщо не турбує. Бо нині все одно платить, та ще й проблеми має, бо хтось дав більше, хтось менше. А ще влада повинна мати громадські ринки, де селянин міг би продавати продукцію за своєю ціною, а не за тією, яку йому диктують, або взагалі не дають можливості продати, і без ринкового збору. Хіба питання, що буде владі від того? А буде подяка й шана від усієї громади.

Ще одна проблема – опалення будинків. Розробити програму на два-три роки з обов'язкового встановлення індивідуального опалення. Всі роботи з його встановлення виконують ЖЕО. Хай заробляють гроші. Малозабезпеченим, інвалідам, учасникам війни і т. д. встановлення безкоштовне. Іншим – за мінімальними розцінками. Обладнання (котел, батареї, труби) дає влада, фірма, з терміном виплати рік-два. В школах, лікарнях, державних організаціях, встановлюються дахові котельні за рахунок тих 20 млн. грн., які влада щорічно виділяє теплокомуненерґо за борги. Боргів тоді не буде, бо неплатників відключити дуже просто, не порушуючи спокій сусіда, й кожен буде думати про економію.

Всі питання вирішаться, якщо є на це воля, бажання, рішучість. Все у нас є: і можливості, і ресурси, і країну всю ще не розікрали. Якщо тільки думати про народ, про наше майбутнє.

Йосиф КАЧМАР

БОЛИТЬ

ПОСЛУХАЙТЕ, ЛЮДИ ДОБРІ

Послухайте, люди добрі,
Що буду казати,
Як залізли воріженьки
До нашої хати.

Вчора були ще червоні,
Себто комуністи,
А сьогодні – біло-сині –
Й знов нема що їсти.

Вчора були атеїсти –
Всюди їм дорога,
А тепер ті комуністи
Моляться до Бога.

Вони зовсім ще недавно
Були на партзборах,
На яких хвалу комуні
Всі співали хором.

Це у них Франко й Шевченко
Були атеїсти,
А тепер вони змінились
Градусів на двісті.

Бо таких хамелеонів
Ти побачиш всюди,
Що моляться лиш мамоні,
Щоб не знали люди.

Пруться всі вони до влади,
Як бджоли до квітки,
І нема на них вже ради,
Бо не знаєш, звідки

Від них підлості чекати
І з якого боку,
Скрізь засіли у палати
І живуть нівроку.

Бо хто чесний, справедливий –
Тому нема влади,
Зате злодій, ще й брехливий –
Завжди при параді.

ПАРТАЧАМ

Через таких, як ви, Вкраїна гине,
Ви – «партачі життя», за висловом співця,
Бо вам байдужа доля України,
Яку в труну кладете, як мерця.

Усе в вас є – але не нажеретесь,
Ніяк ви не зупинитесь гребти,
На тепленькі місця і до корита претесь,
А бідний люд все змушений тягти!..

То скільки можна з народу вже знущатись,
Сім шкур зідерши, ятрите ще й рани,
Та в гніві хочу вам сказати,
Що буде суд пред Богом і Майданом.

Надія ЧАЙКА, *просвітянка*

ЮВІЛЕЇ

ДО 200-річчя ІВАНА ВАГИЛЕВИЧА

Рожнятівщина активно готується до 200-річчя славного земляка, українського поета, філолога, етнографа і громадського діяча І. М. Вагилевича – одного з організаторів літературного угруповання «Руська трійця» й учасника видання альманаху «Русалка Дністрова».

Від села до села йде пісенно-мистецька естафета, під час якої у народних домах перед громадами виступають творчі самодіяльні колективи, відкривають старовинні духовні джерела, які живили наших попередників, відновлюють сільські традиції.

А творча група фахівців за скеруванням райдержадміністрації побувала у відділі рукописів Львівської національної наукової бібліотеки імені В. Стефаника АН України, де зберігається особистий архів Івана Вагилевича. Зроблено фотокопії його рукописних творів, листів та інших матеріалів, які будуть використані для оновлення експозиції музею поета в селі Ясень та для бібліотек і шкіл району.

Частина фотоматеріалів з творчої спадщини І. Вагилевича буде видана окремою книгою.

ШЕВЧЕНКІАНА

НА ВІВТАР ПАМ'ЯТІ ГЕНІЯ

Казимир Річка серед світлин і друзів

У день народження Тараса Шевченка відомий фотохудожник Казимир Річка представив відвідувачам художнього музею 47 світлин, як 47 прожитих поетом років. Кожна світлина – це ілюстрація творів незабутнього генія, 197-річчя від дня народження якого цьогоріч відзначає людство, це думи поета, це поступ України до незалежності, це її люди. Тут і молода мати з дитятком на руках, і портрети лауреатів Шевченківської премії, і портрети борців за незалежність, і філософські світлини, на яких зафіксовані моменти, що символізують пробудження життя, пам'ять про минуле і віру в майбутнє, любов і надію.

Казимира Річку знають як учителя, який багатьом відкрив дорогу в майбутнє, а також як автора численних історичних фотографій, які увійшли ілюстраціями до багатьох книжок про знаменитих людей – політиків, художників, спортсменів, композиторів, диригентів, співаків, духівників, трударів.

Фотохудожника щиро вітали директор музею Михайло Дейнега, товариші, шанувальники його мистецтва. У фототеці майстра багато цікавих фотографій, і можна було б організувати не одну виставку, як до «Євро-2012», до 20-річчя незалежності України, до ювілею міста, в якому він народився, виріс, живе, творить з любов'ю до людей.

Любов ЗОРІНА

ДАЙ НАМ ЄДНОСТІ Й СИЛИ, КОБЗАРЮ

Традиційно обласна бібліотека для юнацтва в день народження Тараса Шевченка проводить зустріч-свято для своїх читачів, поціновувачів творчості поета, художника, мислителя. Цього разу на цікаву розмову зібрались учні ЗОШ № 3 і ДМШ № 1, а господарі свята – завідувачка читального залу Мар'яна Риндзак, бібліограф Оксана Шинкаренко – повели у світ Шевченкових книг і літературно-музичного спадку.

Приємно відзначити активне прочитання творів Шевченка учнями російських класів ЗОШ № 3 Ольги Княгницької, Юрія Красильнікова, Сергія Машусова, Романа Сповлюка, з якими ведучі свята Анастасія Гурмак і Сергій Пилявський подорожували сторінками книги з книг – «Кобзаря». На святі звучали пісні у виконанні Соломії Шуляр та Ірини Грибовської (учениць педагога-ветерана ДМШ № 1 Галини Вівчаренко), Марини і Юлії Гайдачук – учениць викладача фортепіано й вокалу ДМШ № 1 Зорини Валіхновської.

Тепле й багате на враження свято закінчилось переглядом фільму про дитячі роки Т. Шевченка й подарунками – книгами на згадку. Тож до нових зустрічей у храмі книг, де нуртує джерело знань, інформації і радість спілкування.

Анна ГУБЕНКО

ВІД ПЕРШОГО СЛОВА ДИТЯТИ

Щороку березень уквітчаний Шевченковим святом. Цьогоріч 197-ма весна від його народження ступила на землю. Його устами наче говорив Бог, який призначив своєму посланцеві порятувати український народ від загибелі задля майбутньої його ще не знаної місії.

Тарас Шевченко заговорив до свого народу напрочуд просто, поетично про найголовніше, найболючіше, про красу природи і людини, її честь і гідність, про несправедливість, славне минуле, втрачену свободу, яку неодмінно треба повернути, про любов до України, заради якої був готовий на все. Про все це говорили, співали, читали вірші на Шевченкіані, яка відбувалася в обласному Народному домі «Просвіта» цілий тиждень.

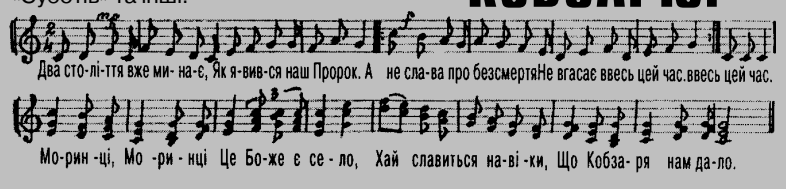
Розпочали її колективи та окремі виконавці Івано-Франківського музичного училища імені Дениса Січинського. Продовжили вихованці Центру дитячої та юнацької творчості. Наступного дня – аматори драматичного гуртка з Галицької академії. А в неділю завершили Шевченкіану найкращі колективи обласного Народного дому «Просвіта».

Як завжди в цей час, особливо зворушливо сприймалися невмирущі Шевченкові твори, котрі стали дорогими кожному українцеві: «Думи мої», «По діброві вітер віє», «Сон», «Лілея», «Садок вишневий коло хати», «Розрита могила», «Орися ж ти, моя ниво», «Гомоніла Україна», «Зоре моя вечірняя», «Тече вода з-під явора», «Плавай, плавай, лебедонько», «Така її доля», «Утоптала стежечку», «Тополя», «Суботів» та інші.

Співають хори «Червона калина» і «Берегиня»

УКЛІН ТОБІ, КОБЗАРЮ!

Знову і знову в цей час припадаємо до Шевченкового слова, з глибокою пошаною низько схиляємо голови перед талантом геніального сина українського народу, бо не тьмяніє він і поміж наступних відкриттів.

Михайлина БОДНАР,
завідувач культурно-масової роботи обласної «Просвіти»

Сл. В. Грабовецького
Муз. М. Павлюка

Два століття вже минає,
Як явився наш Пророк.
Але слава про безсмертя
Не вгасає ввесь цей час.

Приспів:
Моринці, Моринці
Це Боже є село,
Хай славиться навіки,
Що Кобзаря нам дало.

По Україні грізні бурі
Прокотилися не раз,
Та пророче його слово
Нам потрібне повсякчас.

Приспів

Сонце волі засвітило
І промінням гріє нас.
Україно! Рідна мати! –
Сяє сонцем наш Тарас.

Приспів

ЗОНА ТРИВОГИ

ВІЙНА ЦИВІЛІЗАЦІЙ

ПОЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ МОВНОЇ ПРОБЛЕМИ НА ДУЗІ «МОСКВА–КИЇВ–ТЕЛЬ-АВІВ»

(Продовження. Поч. у № 1–10)

Якщо глибше розглянути менталітет Партії реґіонів, то їм «по барабану» і мова, і культура, і не лише українська, але й російська, і люди «по барабану» теж – і незалежно від національності. Для них ідол один – його величність БАБЛО. Тому критикувати їх чи достукатися до їхнього сумління, чи посилатися на Конституцію – це все одно, що жертві розбійного нападу намагатися зупинити бандита арґументами, що його дії не інтеліґентні чи підпадають під таку-то статтю Кримінального кодексу, бо, як зазначено на сайті WikiLeaks: Партия регионов – прибежище криминальных кругов».

Правда, ту «…мову, якою в нас розмовляють деякі «русскоязичниє» час забороняти законом, бо та суміш мату і спотвореної руска-українскай мови, народженої п'яними пролетарями в заводських і тюремних бараках, не має нічого спільного ні з якою культурою».

В Україні, як то не коробить, але реґіонали обмежили українську мову всюди – на ТБ, на РАДІО, в ГАЗЕТАХ, власниками яких вони є. В Україні введені ліміти на використання української мови!!! Запитання до влади: Чому титульна нація України має перебувати в позиції дискримінованої? Чому українці в себе вдома мають терпіти національне приниження?

Ось вам слова Януковича й діла його підопічних!

Третій **носій мовного терору – комуністи.**

Відомі вислови класиків комунізму:

Маркса: той хто не розмовляє мовою держави, або гість, або наймит, або окупант.

Леніна: немає культури національної. Є культура пролетарська і буржуазна.

А чому ж тоді комуністи тяжіють до національної, але не до української, а до російської? Коли комуністи Росії тяжіють до російської – зрозуміло. А коли комуністи України – до російської – не зрозуміло. Хоча теж зрозуміло – вони – п'ята колона Москви!

Вони не лише самі не розмовляють нашою мовою, вони цілеспрямовано, методично і нормативно звужують коло сфер її вжитку для нас, українців. Але слід зазначити, що деякі з них українською мовою володіють, але, мабуть, з принципу: «Для того, щоб успішно боротися з ворогом – слід знати його мову». Українці – це в комуністів вороги! І їх слід нищити? Я в жодній країні світу не бачив людей, які намагаються обиратися до парламенту країни з метою знищити її мову. В комуністів і Партії реґіонів це – норма. Їхні дії – це вид не лише мовного, але й духовного гноблення, різновид кабали.

З цього приводу в мене виникають (риторичні) запитання до комуністів: вони що, не вивчали теорію класиків марксизму-ленінізму, чи вивчали на двійку, чи ідеологічне підґрунтя комунізму для сучасних комуністів «по барабану», а основні його положення успішно замінені протилежним – капіталами Партії реґіонів. Інакше, чим пояснити симбіоз капіталістів з ПР і комуністів? Тоді Симоненко та іже з ним – не комуністи, а банальні денщики в ПРівських олігархів.

Комуністи в Парламенті в XXI столітті – український варіант сюрреалізму!

Носій мовного терору № 4 – антиукраїнські російські екстремісти – п'ята колона Росії.

На відміну від нас, російські мовні бойовики панують у нашому Криму й Сході і мають під боком свою батьківщину – Росію, де їхнім «палким серцям» знайшлися б сфери застосування. Російська програма переселення співвітчизників дозволяє їм переселитися туди за російські кошти, отримати стартовий капітал і не мутити в Україні воду. Але вони вперто залишаються тут. Чому? Чому не переїхати туди, де все їм близьке і рідне: і мова, і культура, і російський дух, вищі зарплати і пенсії? То був би культурний і цивілізований шлях вирішення їхніх проблем. Маси людей переїжджають в інші країни в пошуках ліпшого життя. Чому вони залишаються серед «ворогів», де їм незручно й некомфортно, де кожен день – «бій і спокій лише сниться», чому не переїхати з держави, в якій нижчий рівень життя, з середовища, в якому наша мова, культура і дух їм ненависні?

НАВІЩО ПРОБИВАТИ СТІНУ

Можливих варіантів відповідей лише два:

вони тут виконують завдання Росії з дестабілізації ситуації в Україні;

в них порушена психіка.

На користь першого варіанту відповіді свідчить той факт, що свої заходи вони проводять під російськими державними прапорами. Не українськими й не кримськими, а під російськими. На користь другого варіанту відповіді свідчить те, що в Кримській автономії (а також в Донецьку, Луганську, Харкові) на місцевому рівні при владі не «бандерівці», а «свої», обрані власними руками й головою. Там нікому «притісняти» за мовною ознакою. Та й Президент, Уряд і парламент України під цілковитим контролем російськомовних і ПРівських, тобто – своїх. В Криму і на Сході України школи, виші, ЗМІ – всуціль російськомовні (і затискують тих, хто бажав би навчатися українською мовою), діловодство – на російській мові. В Криму, на додаток, російськомовні росіяни «борються» з історично знедоленими татарами, які теж – російськомовні. Складається враження, що російськомовні бойовики ломляться в відчинені двері, або хочуть лобом проламати стінку, коли поруч двері відчинені.

Але жоден з вище названих варіантів відповіді не дозволяє їхню бурхливу «діяльність» поважати, а вимоги – задовольняти. Вони: або п'ята колона, або хворі.

Окреме питання стосовно владних посад. Не українці, що «при владі» в Україні, що вимагають недопущення українізації є колонізаторами й окупантами за покликанням і за суттю. Частина з них – безпосередні найманці Росії, з точки зору українського законодавства – державні зрадники, якщо взяти до уваги те, що, вступаючи на посади, вони присягали на вірність саме українському народові, а не російським самодержцям. Хоча в Євангелії і написано: «Якою мірою міряєте, такою і вам буде відміряно», але ми не повинні підтримувати крайнощі з обох сторін, а намагатися погасити гостроту протистояння.

Хоча слід визнати, що за екстремістське «відстоювання» російських цінностей в Україні за часів її незалежності ніхто з російськомовних не був убитий, навіть не був побитий. А от українці часто бувають не лише фізично побитими, але є і жертви.

Українців російські екстремісти образливо називають нацистами і закликають Росію відібрати в України Крим і Схід. А хто ж тоді нацисти, ми – що живемо на своїй території, чи ви – ті росіяни, що апелюють до Путіна про загарбання частини України, як ті судетські німці, що закликали Гітлера вчинити акт аґресії проти Чехії?

Володимир ПИЛИПЧУК,
народний депутат України 1-го та 2-го скликань

(Далі буде)

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

Поважний ювілей відзначає член Головної ради ВУТ «Просвіта», член Правління ОО ВУТ «Просвіта», багаторічний голова Коломийського райміськоб'єднання

ВАСИЛЬ ГЛАГОЛЮК.

Громадський діяч, науковець, він багато зробив для становлення і розвитку просвітянського руху на Коломийщині, де активно працює просвітянська громада – одна з найкращих в області.

Зокрема, стараннями голови хор Коломийського об'єднання з концертною програмою об'їздив практично всю Україну (в тому числі Канів і Київ). Минулого року за безпосередньої участі пана Василя організована бібліотека української літератури в українській школі м. Легниця в Польщі. Великі його заслуги у підтримці творчої молоді. В лютому 2011 р. в Народному домі «Просвіта» організував творчий звіт юної Христини Васкул.

Слід особливо наголосити на особистій участі В. Глаголюка у розповсюдженні просвітянських видань у районі.

Правління ОО ВУТ «Просвіта», просвітяни краю зичать Василеві Петровичу творчого довголіття, щедрих ужинків в особистому житті й на громадській ниві.

Від імені Правління голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ

НЕЗАБУТНІ

О МУЗИКО МОЯ, МОЄ ЖИТТЯ...

Господь відміряв небагато. Раптово і фатально обірвався його соколиний лет, закінчився життєвий шлях, сповнений задумами і мріями, повсякденною копіткою творчою працею, осяяною багатогранним талантом сіяча гармонійного і вічного. Сіяв щедро ті зерна в душі малечі й посивілих.

У пам'яті кожного, хто знав Бориса Данилишина, залишиться його безмірна доброта і щирість, велика любов до пісні. Галичани пізнавали в ньому риси давнього пращура Митуси, що вже колись ходив по цій землі. Борис був Дзвонарем. Коли його не стало, всі відчули, як тихо й порожньо без нього. Було в ньому рідкісне поєднання громадського діяча, ерудованого музиканта, композитора, вчителя, методиста й напрочуд талановитого митця, який добре розумів фольклор, літературу і мистецтво. Він не терпів фальші як у нотному стані, так і в стосунках між людьми. Плідна його праця з обдарованими дітьми клубу «Соколята». Про маестро музики йшлося на вечорі-пам'яті Бориса Данилишина у річницю його відходу у вічність.

Недоспіваною залишилася його пісня, із жалем заплакала обірвана струна його серця, як і щира мелодія скрипки, що була очевидцем його прощання з білим світом.

Відчувала душа, що скоро буде зустріч із Творцем, тому й спішив творити, писати, готуватись до останньої дороги. Щемкою і зворушливою нотою в душі прикарпатців відлунює остання пісня Бориса Данилишина «Сповідь».

Він був провідною зорею для своїх співочих соколят. Прагнув, аби його незнищенна віра, його синівська любов до рідної землі відбулися спадком у їхніх душах. І тим же закличним спадком передалися у вічність. Він не снив вільною Україною, він до неї спричинився.

На правді Божій йому не соромно стояти перед Господом. А чи не соромно нам перед його пам'яттю? Тож творімо добро, продовжуймо його пісенні й виховні традиції. Бо був він Учителем. Умів пробудити неспокій у дитячій душі, розумів величність завдання стати Людиною. Його слово, звичка, дисципліна, порядок у всьому, велика відповідальність і вимогливість до себе і до інших були здатні творити окремий світ. Збережеться неповторність світу душі вчителя і в його вихованцях.

Найціннішою у житті для нього була музика, пісня. І тому завжди співали струни його серця. І ці мелодії житимуть довго, передаватимуться юним соколятам. Бо музика – вічна...

Ольга САВЧУК,
директор Височанської ЗОШ І–ІІ ст., мама вихованця Клубу обдарованих дітей «Соколята» Богдана Савчука

ГЕНІЇ І ПОСЛІДОВНИКИ

ПОДОРОЖ У ПРЕКРАСНЕ

У Коломийській дитячій музичній школі № 2 відбулося урочисте дійство, присвячене 200-річчю від дня народження славетного піаніста, творця неперевершених ноктюрнів, етюдів, прелюдій, фортепіанних концертів, камерних творів для фортепіано, скрипки і віолончелі, скерцо, сонат, балад, полонезів (лише мазурок біля шістдесяти). Зрештою, не варто перераховувати кількість створених Фридериком Шопеном музичних шедеврів, адже навіть сама виконавча майстерність його зривала бурю овацій у всіх найвідоміших концертних залах Європи.

Але повернімося до шкільного залу. На роялі горить трисвічник, на приставному столику – одяг середини XIX століття. Складається враження що тільки-но маестро зняв оце все, кинув на столик, відкрив кришку рояля, відсунув стільчик і відійшов на хвилинку. Він десь отам, біля вікна, споглядає на галасливі проспекти Парижа, вдивляється вслід кінному дилижансу й обдумує нову музичну імпровізацію. І зараз повернеться, сяде за рояль і торкнеться клавіш...

Під акомпанемент музичного супроводу майстерно виконуваних творів великого композитора викладачем школи О. І. Мартишок, ведучі свята викладачі Г. Богаченко, Т. Мандрусяк, С. Родіна переносять аудиторію залу в далеке минуле, в дитинство майбутнього генія, у Варшавське середмістя початку XIX століття, 1810 рік і далі.

Перші кроки у світ музики, перші акорди, перші успіхи семирічного музиканта, більше того – вже народилась перша музикальна композиція, далі – широко і швидко наростаюча слава серед вишуканої варшавської публіки.

Зал завмер, учні школи – майбутні музиканти, захоплено спостерігають за дійством на сцені, вслухаються в кожне слово ведучих. За рояль сідають юні музиканти – вихованці школи, звучить «Мазурка» у виконанні Ірини Новицької, далі п'єса «Бажання» – Анастасії Солоджук, вальс «сімінор» – Єлизавети Горецької. Потім знову оповідь ведучих про життя і творчість, біографічні деталі особистого життя піаніста та оцінка всесвітньо визнаних творців музики того часу – Й. С. Баха, Р. Шумана, Д. А. Россіні.

За рояль сідає викладач фортепіано Станіслава Родіна. Неперевершена майстерність, віртуозна гра, гармонійне поєднання, злиття пальців, рук, рухів, самого єства виконавця-педагога з канвою твору зачаровує зал. Здається, все навколо, стіни школи, сад за вікнами, вся природа зачарувані музикою і виконанням. Коли прозвучав останній акорд, зал ціпеніє, кілька хвилин німа розгубленість, а далі – гучні аплодисменти. Мимоволі спало на думку – чи не один із найкращих уроків одержали оці юні дарування, які вже ніколи, напевне, не зрадять ні музиці, ні любові до творінь Фридерика Шопена, і вже точно своєму вчителю.

Богдан МЕЛЬНИЧУК,
член НСЖУ, просвітянин з м. Коломиї

ПАМ'ЯТЬ

ЗАГУБЛЕНА МОГИЛА

Виповнилося 65 років, як загинув мій тато, воїн УПА, Микола Олександрович Кравчевич.

Це сталося на Волині, в глухому поліському селі Яблунька неподалік м. Степань (звідки я родом, тодішнього районного центру, тепер це Рівненська область). Якраз на Стрітення 1946 р. за наказом Головної Визвольної Ради зібрали керівний склад УПА на екстренну оперативно-інформаційну нараду.

Яблунька розташована далеко від маґістральних доріг, серед великих масивів густих лісів та непрохідних боліт. В хаті, що межує з глухим сосновим лісом, зібралися командири. Дехто з них прибув на добротних конях, а з ближчих місць сходилися пішо. Коней заганяли в велику стайню, деяких тримали неподалік на прив'язі. Було декілька возів з важкими кулеметами. На підходах стояли лінії перевірок через паролі.

У теплій хаті впізнавали один одного, віталися: «Слава Україні!», «Хай живе Поліська Січ!», «Від Кричильська до Постійна – Україна самостійна!». Всі були святково підтягнені, у вишиваних сорочках, у чоботях, начищених до блиску. Про щось зі своїм побратимом по службі в польській армії жваво ділився молодий дужий красень Микола Кравчевич (про його сміливість ходили леґенди). Чекали головного.

І раптом з усіх боків, як у пісні «Ой у лісі на полянці стояли повстанці», застрочили кулемети, автомати. Хтось вигукнув: «Зрада!» Кинулися в розбиті вікна в напрямку розташованого поряд густого сосняку. Назустріч – смертельний вогонь і світло від ракет. Це справді була зрада. Навкруг крики, стогони, іржання коней. Село з усіх боків було оточене. Від світла ракет на білому снігу все було видно, як на долоні. Всі загинули. Лише двох, які чудом вирвались, все одно наздогнала ворожа куля вже біля сусіднього села.

Для цієї операції – щоб замкнути пастку – НКВД стягнуло під Яблуньку ґарнізони трьох районів: Степанського, Костопільського та Березнівського.

Тіла всіх убитих повстанців (їх було 28) звезли в районний центр. Оголосили, щоб впізнавали родичі, але ніхто не зголосився, бо що було б родині – всі знали. Страшна була картина: за загородкою, оперті об стіну, лежали або напівсиділи повстанці.

Біля ніг одного стояв з опущеною головою, мов заморожений, його вірний слуга – розсідланий світлогривий каштановий кінь. Наступного дня учень Степан Велесик показав своїм друзям вірш, який йому ніби наснився тієї ночі – «Двадцять вісім і один». Ось останні чотири рядки:

Над командиром і його підлеглими,
Неначе хрест на розвилці доріг,
Стояв, як пам'ятник над полеглими,
Каштановий кінь, уклонившись до ніг.

Хоч тато був прекрасним вершником ще з польської армії, і дотепер він завжди був на коні, але це був не він. Як потім з'ясувалося, тата поховав там же, в Яблуньці, де відбувався запеклий нерівний бій, знайомий мого дідуся. Поховав у лісі, де не було ні хреста, ні горбочка, а лише кроками заміряв віддаль від найближчих дерев.

Дідусь туди навідувався нечасто, сам, нікого з собою не брав. То були страшні часи – ніхто нічого нікому не розповідав, тим більше малій дитині. Окрім дідуся, того місця ніхто не знав. І так сестру тата Любу ще зовсім юну засудили на 10 рокві тюрми за те, що плела рукавиці повстанцям. Так усі 10 років і відсиділа у Воркуті без права повернення в рідну домівку. Мою маму Марію в 1946 році вивезли з меншою (трирічною) сестрою Ніною на Сибір – в Читу Іркутської області. Хоч мама вже була заміжня за другим чоловіком, який повернувся з армії. Розірвали сім'ю по живому – його залишили, її – вивезли. Мама наступного року аж із Чити з малою дитиною втекла. Правда, недовго пощастило їй пожити після всього, що вона пережила: в 52 роки її не стало.

Мене Сибір обминув тільки тому, що мене удочерив татів брат Іван, у якого я тоді й мешкала. Так я стала на все життя Іванівна, а не Миколаївна.

Згодом, коли я подорослішала, то в дідуся випитувала, де похований мій тато. Він зізнався, що востаннє як він приїхав на те місце, то не впізнав, не знайшов його. Чи то роки взяли своє, а чи ліс змінився.

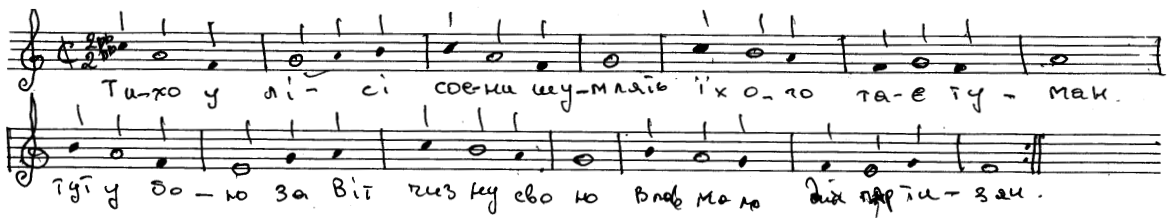
Ми з чоловіком Орестом їздили в Яблуньку, розпитували людей, чи хтось чогось не знає. Але марно – старі повмирали, молоді не знають. Знайшли хату, в якій відбувся останній бій. В ній ніхто не живе, лише чорними вікнами дивиться на людей, як пам'ятка, як німий свідок тих кривавих подій на Стрітення 1946 року. «Поселяйтесь, живіть тут, якщо тут загинув ваш тато», – пропонували добрі люди...

У м. Степані спорудили пам'ятник, на якому викарбували прізвища тих, хто загинув за волю України. Є серед побратимів і прізвище мого тата.

Якось я зустрілася зі своїм шкільним товаришем, вчителем Петром Степановичем Яремою і розповіла історію свого життя. Він під враженням написав пісню, а я пропоную нашим читачам прочитати ті рядки, а то й заспівати.

Загублена могила

Слова і музика Петра Яреми

Батько старий знайшов сина свого,
Той під дубочком лежав,
Кров відмивав, гірко плакав-ридав
І у могилу поклав.

Спи, мій синочку, спокійно отут,
Хай сосни твій сон стережуть.
Кати, якщо взнають, що тит тут лежиш,
То й мертвому спать не дадуть.

Питає онука у діда свого,
Який у труні вже лежав:
«Ой діду рідненький, чом ти не сказав,
Де батька мого поховав?..»

Тихо у лісі сосни шумлять,
Геть розійдися, тумане,
Шукає дочка, кличе батька свого:
«Де ти лежиш, партизане?..»

Надія ІВАСИК

Пам'ятник полеглим героям у м. Степань.
Серед згаданих – М. О. Кравчевич.
Біля пам'ятника – Надія і Орест Івасики

ПРАКТИКУМ

НЕПРАВИЛЬНО – ПРАВИЛЬНО

МОВНІ НЕОХАЙНОСТІ, ЩО ЗУСТРІЧАЮТЬСЯ НАВІТЬ У ОСВІЧЕНИХ ЛЮДЕЙ

кошельки – гаманці
рощоска – гребінець
спічки – сірники
зонтік – парасолька
минути – хвилини
на неділю – на тиждень
сутки – доба
у прошлім році – торік, позаторік
в вісім годин – о восьмій годині
пів первої – пів на першу
четверть шостого – чверть на шосту
без четверті десять – за чверть десята
заводять часи – накручують годинник
Который час? – Котра година?
у шесть часов утра – о шостій ранку
первий – перший
прошлогодній – торішній
март – березень
апрель – квітень
май – травень
город – місто
площа – майдан
столова – їдальня
слідуюча остановка – наступна зупинка
– Скільки стоїть білет?
– Скільки коштує квиток?
баня – лазня
общежитіє – гуртожиток
кніжний магазин – книгарня
залізні дороги – залізниці
жеде – залізничний вокзал
свободне место – вільне місце
тітрадь – зошит
шарикова ручка – кулькова ручка
діжурний – черговий
кісточки й краски – пензлики й фарби
щитає – лічить, рахує
з нової строчки – з нового рядка
карандаш – олівець
ризинка – гумка
опоздав – спізнився
учбові – навчальні
учоба – навчання
відкривати – відчиняти
цвітні карандаші – кольорові олівці
тіряв – губив
чорновик – чернетка
откритка – листівка
підписувати – передплачувати (про газети)
підпищик – передплатник
почтовий ящик – поштова скринька
письма – листи
врач – лікар
лікарство – ліки
строітєль – будівельник
строїть – будує
сапожник – швець, чоботар
кожа – шкіра
повар – кухар, кухарка
грузили – вантажили
уборщиця, технічка – прибиральниця
директорша – директорка
інспекторша – інспекторка
дворнічка – двірничка
врачиха – лікарка
ткачиха – ткаля
портніха – кравчиха
камінщик – муляр
палікмахерша – перукарка
машиністка – друкарка
плотнік – тесляр
шахтьор – шахтар
вахтьор – вахтер
водітєль – водій
пожарніки – пожежники